

Riflessioni

il dialetto

di Marco Sammarchi

Carissimi amici e lettori di "al sâs", avendo avuto in regalo l'euroconvertitore, ho cominciato a fare dei calcoli e ricalcoli arrivando a delle conclusioni non troppo lusinghiere.

Al mònd l'esést al metèr par misurèr al lungazz; la balànza par misurèr tutt i pis, e al littar par misurèr i lecquid. Aié anch i cuntadur par misurèr i cunsòm: quall dal gas, quall dla lus e quall dal benzinèr qund at fà al péin ed carburànt.

Ma inciòn, fenòura, l'ha inventè a stè mònd un qualcosa che al possa misurèr l'intelligènza! Al srév un strumènt dimondi ottil (a mio personale parere) parché all'inezzi dal tèrz millennio, as registra int l'umanitè, (purtroppo) tanta e tanta ignoranza!!!

Int i pais asitich, dov l'istruzion l'é boicottè e ai vén dè la possibilitè con al contagozz solamènt a zertòn d'imparèr a lezèr e scrivèr, parchè un popòl ignurànt tal pù governèr e ferì fèr a tō piasimènt tutt quall ch'et vu e in nom ed fantomatich religiòn, istighèri a la viulènza ogni dé sàmpèr de piò! Popolaziòn che i fan fadiga a procureress dòu patèd al dé par sfameress, i'hann sàmpèr a disposiziòn muntàgn ed bajucch par cumprèr degli'eròm da chi stèt che i volén purtèr la democrazi e la libertè so sté nostèr pover pianeta!

Mé an voi brisa esser un presuntuòus o 'na zemma, ma tanta zànt che i'hann fatt al scòl èlti, (com as dis int al nostèr dialatt nustràn) i dimostràn che la materia grisa dànter a scatla dal zarvèl l'è ban pòca còsa, pr'an dir inesistanta. Zànt che la sfruta i pòpol solamènt par soddisfèr al propri ambiziòn. Zànt che in nom dla religiòn i mandèn a murir di zuvén int al pèin dla zoventò. Zànt che i mandèn adirittura a fèr la guèra di ragazù ed dis ann, fagandi craddèr che al seppa un gran bèl zugh! E po', dai nostèr sapientòn, i nostèr luminari, t'ai sént dir che i'animèl ién sòul dal bisti. Ma alàura, totta qla zànt lé, cus'èla...?!

Pensànd a tutt i'avvenimènt ed sti ultòm mis ed vetta, dànter e fòra dal noster paeis, a m'è vgnò da pensèr al Paradis, dov tant pover dsgraziè i pensèn d'andèri... con la speranza d'avèir 'na vetta miòura, sànta sacrificèzi e pèina dogni ban di Dio.

Al srà par quall che la speranza l'è l'ultma a murir!

AL PARADIS

*Da totti al pèrt dal mònd as dis
che, lassò, l'esèst al Paradis;
i'al disén totti al religiòn
e par nò, l'è a disposiziòn.*

*Bisogna craddèr int l'aldilà,
avèir feid, ch'a si arrivarà;
mantgniress onèst e sànta pchè
che, lassò, t'è un sít prenotè.*

*Però zànt, da quand al mònd l'esést,
al Paradis, inción an l'ha mai vést.
Inción, pr'adess, l'é turnè da là,
par dir dov l'é e com a si stà!*

*Totta la vetta, vut sòul spèrer?
An srév mò mei tachèr a pènsar
che, al Paradis, l'ha d'esser qué
e pseirèl godèr tott quant i dé?*

*Al bastarév avèir piò rispett,
esser piò umàn, esser piò stièt;
ripristinèr tott i valur umàn
e spianèr la strè al nostèr dmàn!*

*Abolir al mònd tott i conflett,
aiutèr a vivèr tant puvrett,
vlairess piò ban in un mòd dezis,
ch'a l'arén anch qué, AL PARADIS!*

I dišen che äl Pàradīs
al séppa un sīt dimon̄di bël
e mé a i crädd
parché a i é äl Sgnäur,
i cōr di An̄zel e
i Sant i van a späss
con la Mādōna
ch l'è tañte bēla e zāntīla.
Mé a i crädd, ma...
in ch'äl matēnni d'in̄vèrén
quānd avér la fñēstra e
a vādd äl žil che
da scūr scūr al dvānta
prēm̄ma d'arzānt e pò tött ròsa
e in täl vāl
la nābbia, bian̄ca e alžīra,
la saltēla in ža ed in là
e la pēr ch'la žuga a nāscuñdén
co'i ālber e äl cà;
o in täl sīr d'estē
quānd in täl būr
i gréll i prin̄zēppiēn a càntēr
e acsē cinēnn i fañ un tēl fracāss
che, là sò pr āria,
la lōna e él štrēli
i en̄ cuštrātti a d'āppiērēs;
o quānd a vādd i culūr
ciēr ciēr e dēlichē d la prēm̄mavāira
o i prēpotént ròss e žāl d l'autōnn
ch'i s corrān drī
pr i bušch e i prē,
èccō,
in ch'i mumēnt lé,
mé äl sò c' äl Pàradīs
l é dimon̄di bël, mé a i crädd,
ma a dmānd a äl Sgnäur che,
š l'è pušsēbbil,
l äl mātta avšēn a la mī tēra
acsē, quānd a m n'andrò par d là,
c äl sò pārmāss,
avrānd una fñistrēnnā,
a ptrò vādder la mī zānt e äl mī pāēis.